

2. Экономическая безопасность России. Общий курс. / Под ред. В.К. Сечагова – 2-е изд. – М.: Дело, 2005. – 896 с. – С.188.
3. Закон України "Про продовольчу безпеку" [Електронний ресурс]. – Режим доступу [http: www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
4. Фідулова Л.І. Інноваційна економіка. – К.: Либідь, 2006. – 480 с.
5. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. Стат. збірник: К.: ДП "Інформаційно-виробничий центр Держстату України". – 2012

*Собкевич О.В., к.е.н., с.н.с., завідувач відділу секторальної економіки
Національний інститут стратегічних досліджень
м. Київ, Україна*

НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Володіючи потужним інтелектуальним і технологічним потенціалом у промисловості, Україна має перспективи створення конкурентоспроможного промислового комплексу, здатного утвердити її як високотехнологічну державу.

На сьогодні в Україні склалась модель експортноорієнтованого адаптивного розвитку промисловості, яка характеризується переважанням слабкодиверсифікованого низькотехнологічного виробництва й спонукає країну пристосовуватись до потреб світового ринку в межах наявних внутрішніх можливостей та поточних конкурентних переваг. Ефективність такої моделі ставиться під сумнів надмірною прив'язкою до світової кон'юнктури та відсутністю механізмів протистояння негативним зовнішнім впливам [1], що здатні порушити стійкість післякризового відновлення. Сучасні тенденції щодо розгортання фінансово-боргової кризи у країнах Європи вже негативно позначились на кон'юктурі світового ринку і можуть призвести до скорочення попиту на основну експортну продукцію України.

На етапі активізації економічних реформ з метою прискорення післякризового відновлення промисловості та створення передумов для забезпечення довгострокового економічного зростання постає завдання формування сучасних механізмів промислової політики з урахуванням передового світового досвіду у цій сфері, які дозволять модернізувати структуру промисловості на засадах підвищення частки виробництва товарів із високою доданою вартістю, насамперед, високотехнологічних, нарощування їх експорту, розвитку внутрішнього ринку збуту, забезпечення припливу інвестицій у виробничий сектор економіки, налагодження виробництва продукції, здатної ефективно конкурувати з продукцією іноземного виробництва, підвищення енергоресурсної ефективності виробництв,

ЕКОНОМІЧНИЙ БЛОК ДОСЛІДЖЕНЬ

утворення замкнених циклів виробництва [2].

Промислова політика є одним із основних напрямів економічної діяльності держави, сутність якої складає система заходів, спрямованих на якісні й кількісні перетворення промислового сектора та пов'язаних з ним секторів. Промислова політика в Україні як частина державної загальноекономічної політики має формувати стратегію розвитку промислового комплексу України та його окремих складових, задаючи певний тип економічного устрою. Стратегічні засади промислової політики було закладено у Державній програмі розвитку промисловості на 2003-2011 рр. [3], спрямованій на створення конкурентоспроможного промислового комплексу, здатного в умовах глобалізації та зростання відкритості національної економіки розв'язувати основні завдання соціально-економічного розвитку України. Проте, завдання Програми не виконані у повній мірі, а потенціал основних її положень виявився вичерпаним.

Про невизначеність пріоритетів промислової політики свідчить відсутність відповідної нормативно-правової бази: не розроблено ключовий для розвитку промисловості Закон «Про промисловість України», який би визначав поняття «промислове підприємство» і критерії віднесення підприємств до промислових, пріоритетні напрями розвитку промисловості, регламентував чітко розмежування повноважень щодо розроблення та реалізації державної промислової політики, сприяючи посиленню її ефективності.

Натомість промислово розвинуті країни накопичили значний досвід модернізації державної промислової політики. Зростаюча роль державної промислової політики в зарубіжних країнах обумовлена низкою причин, найбільш істотною серед яких є різке загострення конкуренції на світових ринках. У 90-х рр. ХХ ст. нові індустріальні країни - Республіка Корея, Гонконг, Тайвань, Сінгапур, Бразилія, Іспанія, Мексика захопили лідерство в багатьох галузях економіки завдяки тому, що сформували високоефективну і гнучку структуру промисловості з орієнтацією на виробництво новітньої наукоємної продукції. Боротьба за лідерство на світових ринках обумовила підвищену увагу сектору державного управління і вчених до державної промислової політики. В її основу закладались такі вихідні методологічні та концептуальні принципи:

- перелив капіталу в галузі, які мають потенціальні можливості у найближчій перспективі досягти високої конкурентоспроможності й швидко вийти на світові ринки;
- надання допомоги галузям, які зазнають труднощів;
- прискорення розвитку провідних галузей, що спроможні надати нові імпульси технічному і технологічному прогресу;
- створення державного банку промислового розвитку, який має фінансувати підприємства, корпорації й окремі галузі з підвищеним ступенем ризику.

Світовий досвід свідчить, що модель промислової політики держави значною мірою залежить від рівня економічного розвитку країни, ефективного використання ринкових принципів господарювання, інтегрованості держави у світовий простір.

В Україні на сучасному етапі мають бути закладені основи промислової політики, яка здатна забезпечити адекватне реагування держави на найважливіші виклики, зокрема, пов'язані зі світовими кризовими процесами, провідними тенденціями розвитку світової економіки – глобалізацією та постіндустріальною модернізацією. Стратегічними напрямками реалізації промислової політики України мають бути наступні.

1. Забезпечення структурно-технологічної модернізації промислового комплексу та переходу до вищих технологічних укладів. Промислова політика має стати дієвим інструментом економічних реформ та механізмом, що забезпечить післякризове відновлення на якісній основі, нарощування потенціалу промислового виробництва як основи економічного зростання у довгостроковому періоді.

2. Запровадження комплексу організаційно-економічних заходів, які мають послідовно реалізовуватись у таких сферах промислової політики як фінансово-інвестиційна, інноваційна, науково-технологічна, зовнішньоторговельна, формування ефективної структури економіки, реформування відносин власності.

3. Формування відповідної нормативно-правової бази, що передбачає, насамперед, розроблення рамкового Закону «Про промисловість України», а також створення нової державної програми розвитку промисловості на середньостроковий період, де напрями державної підтримки були б визначені у загальному балансі державних, секторальних, корпоративних і регіональних інтересів та ресурсів.

Ринкові реформи, не підкріплені відповідною промисловою політикою, спроможні спричинити не лише втрату країною її технологічних позицій на світовому ринку, але й розвиток таких негативних процесів, як значний спад виробництва, зростання безробіття та інше, що доводить доцільність перенесення промислової політики на перші рядки порядку денного економічних реформ [4].

Література

1. Потенціал національної промисловості: цілі та механізми ефективного розвитку / [Кіндзерський Ю. В., Якубовський М. М., Галиця І. О. та ін.]; за ред. канд. екон. наук Ю. В. Кіндзерського; НАН України; Ін-т екон. та прогнозів. – К., 2009. – 928 с. - С. 91.

2. Модернізація України – наш стратегічний вибір. Щорічне послання Президента України до Верховної Ради України. – Київ, 2011. – С. 123.

3. Постанова КМУ від 28.07.2003 р. № 1174 «Про схвалення Державної програми розвитку промисловості на 2003-2011 роки».

4. Федулова Л. Концептуальні засади державної регіональної промислової політики в умовах інноваційного розвитку // Стратегічні пріоритети. - № 1 (6). – 2008. – С. 113.

